

VLIZINE

jrg. 13, nr. 6 (juni 2012)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey

Reacties naar: jan.seys@vliz.be

Volg VLIZ nu ook op Twitter: [@jmeesvliz](https://twitter.com/jmeesvliz)

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om uw abonnement op deze nieuwsbrief te beheren, ga naar [deze link](#). Archieven van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

NIEUW! Vanaf heden kun je de berichten uit de VLIZINE ook dagelijks of wekelijks ontvangen. Ga naar [deze link](#)

1. Kalender

- 1.1. In het zand geschreven: De Duinen van de Westhoek, een geschiedenis
- 1.2. Masterclass modellering golven en interactie met kuststructuren
- 1.3. Op viering 20 jaar provinciedomein Raversijde worden de toekomstplannen voorgesteld
- 1.4. Een must voor aquacultuur-experten
- 1.5. Scheepstijd RV Simon Stevin
- 1.6. Expo Zeeschatten: Vinden. Veroveren. Verliezen
- 1.7. Eerste Europese Conferentie over Oceaangetroefdheid in Brugge
- 1.8. Maritieme archeologische vondsten uit Noordzee en Kanaal tentoongesteld

2. Publicaties

- 2.1. Doggerland: ooit vruchtbaar land, nu bedekt door de Noordzee
- 2.2. Atlas van mariene beschermd gebieden wereldwijd
- 2.3. Weblog Expeditie Doggerbank
- 2.4. De Zeekrant, editie 2012 is gearriveerd!
- 2.5. VLIZ Jaarboek 2011 verschenen
- 2.6. Overzicht en analyse mariene projectvoorstellen Europese zevende kaderprogramma

3. Vacatures, beurzen en fondsen

- 3.1. Experimenteel marien biologisch werk op locatie
- 3.2. MARES call naar onderwerpen doctoraatsbeurzen
- 3.3. Onderzoek naar kwaliteitsverbetering van grijze garnalen van vangst tot consument
- 3.4. Doctoraatsbeurs ILVO-Visserij: Valorisatietraject voor teruggooi in de visserij
- 3.5. Derde oproep FP7-programma "The Ocean of Tomorrow "
- 3.6. Nieuw onderzoeksconsortium Marine@UGent zoekt coördinator

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

- 4.1. Nieuwste technologieën voor DNA sequentiëring
- 4.2. EUROFLEETS sponsort opnieuw scheepstijd Belgische onderzoekers
- 4.3. Afstervende mangrovenbladeren te benutten in ecologische garnalenweek?

5. Nieuwe projecten zee- en kustonderzoek

- 5.1. 'LifeWatch', een hoogtechnologisch vergrootglas op Europese en Vlaamse biodiversiteit

6. Doctoraten

6.1. Werkingsmechanisme, concentraties en effecten van tributyltin in grijze garnaal Crangon crangon

6.2. Koudwaterkoralen visueel en sedimentologisch gekarakteriseerd

7. Varia

7.1. Zeldzaam (zee)dier is geen souvenir

7.2. Minister van de Noordzee stelt nieuwe maatregelen voor

1.1. In het zand geschreven: De Duinen van de Westhoek, een geschiedenis

In de tijdelijke tentoonstelling in het VBNC De Nachtegaal in De Panne ga je op ontdekkingsreis door de duinen van de Westhoek, vanuit het verre verleden in de IJzertijd naar de toekomst. De rijke geschiedenis van de Westhoekreservaat - het oudste natuurreservaat van Vlaanderen - wordt vanuit verschillende perspectieven belicht.

De tentoonstelling is gratis te bezoeken van 1 juli tot en met 7 oktober. Ze kwam tot stand in samenwerking met de verschillende auteurs van het gelijknamig nog te verschijnen boek 'In het zand geschreven: De duinen van de Westhoek, een geschiedenis'. Deze publicatie verschijnt in oktober.

Link: http://www.vbncdenachtegaal.be/nachtegaal.cgi?s_id=124

[top]

1.2. Masterclass modellering golven en interactie met kuststructuren

Naar aanleiding van de 4de internationale conferentie Coastlab12 (over toepassen van fysische modellen bij haven- en kustbescherming), die van 17 tot 20 september doorgaat in Gent, wordt op zondag 16 september een masterclass georganiseerd voor PhD- en masterstudenten, onderzoekers en jong professionelen. Gerenomeerde sprekers zullen hen informeren over de nieuwste bevindingen in de experimentele en numerieke modellering van watergolven en hun interactie met kustwaterbouwkundige constructies en vegetatie.

De masterclass gaat door op de Campus Technologiepark (Zwijnaarde), vakgroep Civiele techniek van de faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur van Universiteit Gent. Inschrijven kan nog tot 31 juli. Voor details over het programma en hoe in te schrijven:

Link: <http://www.coastlab12.com/>

[top]

1.3. Op viering 20 jaar provinciedomein Raversijde worden de toekomstplannen voorgesteld

Op donderdag 5 juli (20:00) vindt, naast de officiële opening van de tentoonstelling 'De Archeologische Atlas van de 2 Zeeën' ook de 20ste verjaardagsviering plaats van het provinciedomein Raversijde. Hét moment om de toekomstplannen uit de doeken te doen!

Begin 2011 werd in opdracht van het provinciebestuur West-Vlaanderen gestart met de opmaak van een gebiedsvisie voor het provinciedomein Raversijde. Parallel met deze studie werd er ook een harmonisch parkbeheerplan en een museumstudie opgemaakt. De Provincie wil het provinciedomein uitbouwen tot een publieksvriendelijke erfgoedsite in een natuurgebied en een belangrijke all-weather bezoekersattractie aan de kust voor zachte recreatie en erfgoedbeleving met maximale kansen voor natuurontwikkeling. Ook het twintigjarig bestaan van het Provinciedomein Raversijde wordt herdacht: op 7 juli 1992 werd het eerste museum, het Memoriaal Prins Karel door toenmalig Prins Albert, officieel geopend.

Meer info bij Mathieu de Meyer: mathieu.de_meyer@west-vlaanderen.be.

[top]

1.4. Een must voor aquacultuur-experten

Met meer dan 1000 ingediende abstracts en meer dan 100 exposanten wordt de internationale AQUA2012 meeting van 1 tot 5 september in Praag de place-to-be voor van wereldwijde aquacultuurspecialisten.

Link: <https://www.was.org/WasMeetings/meetings/Default.aspx?code=Aqua2012>

[top]

1.5. Scheepstijd RV Simon Stevin

Scheepstijd voor het onderzoeksschip Simon Stevin kan nog aangevraagd worden voor de periode augustus – december 2012. De Simon Stevin is inzetbaar voor wetenschappelijk onderzoek in het Belgisch deel van de Noordzee

en in de aanpalende Franse, Nederlandse en Engelse kustwateren. Ook het Schelde estuarium maakt deel uit van het werkgebied.

De Simon Stevin vaart in principe dagtochten, maar langere tochten zijn uitzonderlijk mogelijk.

Voor het aanvragen van scheepstijd: contacteer [André Cattrijsse](#) of vul het [aanvraagformulier](#) in.

[\[top\]](#)

1.6. Expo Zeeschatten: Vinden. Veroveren. Verliezen

Het Nationaal Visserijmuseum NAVIGO! in Oostduinkerke pakt uit met een zomertentoonstelling rond zeeschatten: over scheepswrakken, schatten en piraten. Over natuurlijke schatten zoals parels, barnsteen en bloedkoraal. Maar ook over verlies, afval en armoede. Van 8 juni 2012 nog tot 15 november 2012.

Link: <http://nl.navigomuseum.be/activiteitendetail.aspx?id=4237>

[\[top\]](#)

1.7. Eerste Europese Conferentie over Oceaangeletterdheid in Brugge

Op 12 oktober 2012 wordt in Brugge de eerste conferentie rond het bevorderen van Ocean Literacy in Europa gehouden. Mariene onderzoekers, educatoren, beleidsmakers en experts bespreken er hoe "Oceaangeletterdheid" essentieel is voor de toekomst van de Europese zeeën. Niets te vroeg, want er wordt steeds vaker naar de zee gelonkt bij zoektochten naar nieuwe farmaceutica, energie, voedsel, etc. En gezien de aanzienlijke, groeiende impact van oceanen op ons dagdagelijkse leven, is ook een draagvlak, basiskennis en -betrokkenheid bij het brede publiek essentieel.

'Ocean Literacy' is weten hoe de oceaan ons beïnvloedt en welke impact wij op de oceaan hebben. De problemen en uitdagingen waarmee de wereldzeeën vandaag worden geconfronteerd zijn vaak complex en dringend. Denk maar aan plasticvervuiling, overexploitatie van visbestanden en bescherming van kusten. Het mariene onderzoek en de technologische ontwikkelingen bieden middelen en kennis om deze uitdagingen aan te pakken. Maar ook alle lagen van de bevolking dienen betrokken te worden bij het belang van zeeën en oceanen.

De organisatie berust bij de European Marine Science Educators Association, de Marine Board en zijn Communication Panel, het VLIZ, de Marine Biological Association van de UK, de Universiteit van Göteborg en het Amerikaanse College of Exploration en de National Marine Educators Association. Met topsprekers uit diverse geledingen van de internationale samenleving, een dag om niet te missen!

Link: <http://www.emsea.eu/conference-2012-bruges>

[\[top\]](#)

1.8. Maritieme archeologische vondsten uit Noordzee en Kanaal tentoongesteld

Wil je weten wat het onderzoek naar verdronken prehistorische sites, een verdwenen middeleeuws vissersdorp en scheepswrakken uit de wereldoorlogen in de Noordzee en het Kanaal opleverde? Kom dan vanaf 6 juli de tijdelijke tentoonstelling 'De Archeologische Atlas van de 2 Zeeën' bekijken in het Provinciedomein Raversijde.

Maritieme archeologen van het Agentschap Onroerend Erfgoed voerden, samen met hun collega's uit Frankrijk en Engeland, de afgelopen 3 jaar onderzoek uit naar het gemeenschappelijk maritiem erfgoed in de Noordzee en het Kanaal. Dit gebied is doorheen de geschiedenis steeds het toneel geweest van allianties, strijd en handel. Tienduizend jaar geleden vormde de zeebodem door de lagere zeespiegel zelfs een uitgestrekte vlakte die druk bezocht werd door onze voorouders. Het hoeft dus niet te verbazen dat er vandaag, diep onder de druk bevaren zeeroutes, talrijke waardevolle sporen van dit rijke verleden te vinden zijn.

In het Europese project Atlas van de 2 Zeeën (www.atlas2zeen.eu) werden onder meer verdronken prehistorische sites, een verdwenen middeleeuws vissersdorp en scheepswrakken uit de wereldoorlogen bestudeerd. De resultaten van dit onderzoek worden voorgesteld op de tijdelijke tentoonstelling 'De Archeologische Atlas van de 2 Zeeën', van 6 juli tot 11 november 2012 te bezichtigen op het Provinciedomein Raversijde.

Het eindrapport van het project is online ter beschikking op www.atlas2zeen.eu of kan worden opgevraagd bij [Pieterjan Deckers](#) of [Ine Demerre](#), beiden medewerkers van het Agentschap Onroerend Erfgoed en Vlaamse partner in het Europese project.

Link: <http://www.west-vlaanderen.be/kwaliteit/Leefomgeving/raversijde/Pages/activiteiten.aspx>

[\[top\]](#)

2.1. Doggerland: ooit vruchtbaar land, nu bedekt door de Noordzee

Probeer het je voor te stellen. Je staat op de zeedijk en tuurt over die eindeloze, golvende Noordzeevlakte. Waar nu enkel water te zien is, strekte zich heel lang geleden een landschap uit van brede, vruchtbare valleien en imposante riviersystemen. Een landschap bevolkt door grote kudden planteneters (mammoeten, bizon, paarden), roofdieren (lynx, wolf, sabertand) en jawel, mensen! Een deel van dit gebied had zelfs een naam: Doggerland.

Op het hoogtepunt van de laatste ijstijden was er zoveel water in ijs vastgelegd, dat de zeespiegel tot 120-130 meter lager stond dan heden. Gevolg: ongeveer 3,2 miljoen km² van de Noordzee lag droog. Dit vruchtbare rivierenlandschap was een thuis voor heel wat prehistorische dieren en mensen. Intussen is het gebied terug door de Noordzee ingepalmd en refereert enkel de Doggerbank nog aan dit verre verleden. Daarnaast getuigen behoorlijk wat fossiele resten aangetroffen in de Noordzee van deze prehistorische bewoning. Wie meer wil lezen over de vuistbijlen, Neanderthaler schedelfragmenten, mammoetschedels en hyenakeutels, kan te rade in het laatste nummer van De Grote Rede.

Link: http://www.vliz.be/docs/groterede/GR32_Noordzeebodem.pdf

[\[top\]](#)

2.2. Atlas van mariene beschermde gebieden wereldwijd

Naar aanleiding van wereldoceanendag lanceerde het Marine Conservation Institute op 8 juni 2012 een digitale atlas waarin alle 8.570 tot nu toe gekende mariene beschermde gebieden op aangeduid staan, wat neerkomt op een bescherming van amper 1.2% van het oceaoppervlak.

Link: <http://mpatlas.org/>

[\[top\]](#)

2.3. Weblog Expeditie Doggerbank

De Doggersbank en Klaverbank worden in Natura 2000 beschreven als bijzondere gebieden in de Noordzee.

Gerenommeerde organisaties zijn van mening dat de doggersbank zo snel mogelijk moet worden aangewezen als beschermd natuurgebied. De onbekendheid van het gebied vormt de aanleiding tot het organiseren van een expeditie naar de Doggersbank en Klaverbank. Tijdens de expeditie (22 juni tot 2 juli 2012) houden de duikers en marien biologen een weblog bij.

Ook te volgen op Facebook.

Link: <http://www.expeditiedoggersbank.nl/>

[\[top\]](#)

2.4. De Zeekrant, editie 2012 is gearriveerd!

In de jaarlijkse Zeekrant vind je korte, behapbare artikeltjes terug. Dit jaar over het Masterplan Kustveiligheid en de biodiversiteit in windmolenparken, over haaien en invasieve zeedruiven in de Noordzee, over prehistorische vondsten midden op zee, over het eten van bijvangstsoorten en droogvis, en nog veel meer...

De Zeekrant is vanaf 8 juni (Wereldoceanendag) gratis te verkrijgen in alle bezoekerscentra, bibliotheken en toeristenbureaus aan de kust. Wil je zelf de Zeekrant verdelen in uw zaak, instituut of bij uw cursus, neem dan contact op met het [VLIZ](#).

De Zeekrant van 2012 en eerdere edities kan je digitaal doorbladeren of downloaden via

Link: <http://www.vliz.be/NL/Infoloket/ZeeKrant>

[\[top\]](#)

2.5. VLIZ Jaarboek 2011 verschenen

Het jaarboek 2011 van het Vlaams Instituut voor de Zee is uit en geeft een overzicht van onze activiteiten in het kalenderjaar 2011.

Een jaar waar we vooral de bouw van de Simon Stevin zullen herinneren, veel communicatieacties rond de klimaatseffecten in de zeeën en oceanen, de erkenning van het VLIZ als ICSU werelddatacentrum en de opstart van het Compendium voor Kust en Zee. Op de valreep werd op 23 december 2011 door de Vlaamse regering beslist om een nieuw convenant af te sluiten met het VLIZ voor de periode 2012-2016.

Het jaarboek 2011 kan online geconsulteerd worden, of opgevraagd worden op papier (zolang de voorraad strekt) via 059 342130 of info@vliz.be. Het is beschikbaar in het Nederlands en Engels.

Link: http://www.vliz.be/NL/Over_het_VLIZ/Jaarboek

[top]

2.6. Overzicht en analyse mariene projectvoorstellen Europese zevende kaderprogramma

Met deze publicatie wordt een overzicht gegeven van alle marien gerelateerde onderzoeksvoorstellen binnen het Europese zevende kaderprogramma (FP7): onderwerpen, deelnemende landen en budgetten, ... Ook wordt aangegeven welke van deze projecten mogelijks een toepassing kunnen kennen in de maritieme sector.

Jagot, C.; Jellasics, H.; Fuchs, J. (Ed.) (2012). Marine-related proposals 2007-2010 including proposals with potential applications in the maritime sector.

Link: http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/ki3111104encmmm_en.pdf

[top]

3.1. Experimenteel marien biologisch werk op locatie

ASSEMBLE, het netwerk van Europese marien biologische laboratoria, biedt beurzen aan voor mariene onderzoekers die in de periode van december 2012 tot mei 2013 wensen gebruik te maken van de mariene modellen ende state-of-the-art faciliteiten van een van de negen deelnemende stations in Europa, Israel en Chili. Deadline voor het indienen van voorstellen is 15 september 2012.

Link: <http://www.assemblemarine.org/7th-call-now-open>

[top]

3.2. MARES call naar onderwerpen doctoraatsbeurzen

Het doctoraal programma "Marine Ecosystem Health and Conservation" (MARES) is op zoek naar onderwerpen voor het uitvoeren van doctoraatsonderzoek en waarvoor een PhD-beurs kan toegekend worden.

Let op: suggesties kunnen enkel aangebracht worden via stafleden van de officiële 23 MARES instituten. In België zijn dat UGent, VLIZ en DEMA. De deadline voor het indienen van de voorstellen bij het projectsecretariaat is 1 september 2012. Meer info bij Tim Deprez van de Universiteit Gent (tim.deprez@UGent.be) of Jan Mees van het VLIZ (jan.mees@vliz.be).

Link: <http://www.mares-eu.org/index.asp?p=1591&a=1007>

[top]

3.3. Onderzoek naar kwaliteitsverbetering van grijze garnalen van vangst tot consument

De eenheid Technologie & Voeding van het ILVO in Melle biedt een doctoraatsbeurs aan binnen het project "Kwaliteitsverbetering van grijze garnalen van vangst tot consument". Kandidaten kunnen tot en met dinsdag 10 juli 2012 solliciteren.

Garnalen zijn een gegeerd Vlaams product en worden door de Vlaamse garnaalvissers nog steeds ambachtelijk op het schip gekookt. Er is echter veel meer met deze delicatessen te doen. De kandidaat staat in voor het opzetten en uitvoeren van wetenschappelijk en toegepast wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot het optimaliseren en innoveren van de verwerkingstechnieken van garnalen aan boord en aan land teneinde de houdbaarheid en de algehele kwaliteit van de Vlaamse garnaal te verbeteren en de sector te ondersteunen.

Link: http://www.ilvo.vlaanderen.be/Portals/0/Documents/Doctoraatsmandaten/Oproep_TV370_garnalen.pdf

[top]

3.4. Doctoraatsbeurs ILVO-Visserij: Valorisatietraject voor teruggooi in de visserij

Het instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek ILVO is op zoek naar een gemotiveerde doctoraatsbursaal die onderzoek gaat doen naar de valorisatie van 'teruggooi' uit de visserij. Reageren kan tot maandag 6 augustus 2012.

De op stapel staande hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) heeft in verschillende Europese landen tot discussies geleid. Eén van de elementen die door Europese Commissie naar voor geschoven wordt is de zogenaamde 'discard ban'. Hierbij mogen vissersvaartuigen de ongewenste bijvangst niet meer over boord zetten en moet die, samen met de commerciële fractie, aangeland worden. Dit heeft binnen de Vlaamse visserijsector voor de nodige onrust gezorgd. De discardproblematiek benaderen vanuit het standpunt van het valoriseren van nevenstromen is vernieuwend. Het exploreren van de mogelijke valorisatietrajecten voor een brede waaier aan vis- en invertebratensoorten die een even brede waaier aan mogelijkheden biedt zowel naar producttype als naar industrietaak zal leiden tot nieuwe inzichten.

Link: http://www.ilvo.vlaanderen.be/Portals/0/Documents/Doctoraatsmandaten/Vacature_Genesys_NL.pdf

[\[top\]](#)

3.5. Derde oproep FP7-programma "The Ocean of Tomorrow "

Op 10 juli 2012 wordt de derde en daarmee laatste themaoverschrijdende oproep gelanceerd voor het zevende kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (FP7) "The Ocean of Tomorrow 2013".

Nog tot 7 januari 2013 zullen projectvoorstellen kunnen ingediend worden rond vier onderwerpen: biosensoren, innovatieve multifunctionele sensoren, innovatieve antifoulingmaterialen voor maritieme toepassingen en innovatieve transport- en implementatiesystemen voor de offshore windenergiesector.

Op 6 juni 2012 vond hierover een [informatiedag](#) plaats in Brussel voor een eerste kennismaking tussen toekomstige partners.

Link: http://ec.europa.eu/research/participants/portal/page/fp7_calls

[\[top\]](#)

3.6. Nieuw onderzoeksconsortium Marine@UGent zoekt coördinator

Om de samenwerking tussen de verschillende marine onderzoeksgroepen aan de UGent te stimuleren werd het interfacultair onderzoeksconsortium Marine@UGent opgericht, die in samenwerking met het VLIZ nieuwe multidisciplinaire onderzoeks- en valorisatieinitiatieven wil ontwikkelen. Het consortium is op zoek naar een coördinator. Deadline voor solliciteren: 30.06.2012.

Link: http://www.vliz.be/docs/vlizine/13-06/2012.06.06_vacature_Marine@UGent.pdf

[\[top\]](#)

4.1. Nieuwste technologieën voor DNA sequentiëring

Het labo van Prof. Dr. Bart Braeckman (vakgroep biologie, UGent) beschikt vanaf nu over een systeem voor zogenaamde 'next generation DNA sequencing'. Andy Vierstraete die als laborant verbonden is aan deze onderzoeksgroep gaf op 23 mei 2012 een uiteenzetting over dit systeem en over DNA-sequencing in het algemeen (Next Generation Sequencing for Dummies).

Geïnteresseerde personen of onderzoeksgroepen kunnen de specificaties, prijslijst, workflow etc. van dit systeem terugvinden in zijn presentatie op <http://users.ugent.be/~avierstr/nextgen/nextgen.html>

. Binnenkort zal in dit kader ook de website www.dna.ugent.be gelanceerd worden.

[\[top\]](#)

4.2. EUROFLEETS sponsort opnieuw scheepstijd Belgische onderzoekers

Bij de tweede call van het FP7-Eurofleets (mei 2011) project konden Europese onderzoekers meedingen naar scheepstijd op 12 regionale onderzoekschepen. Op een totaal van acht goedgekeurde projecten werden er vier goedgekeurd met een Belgische deelname.

Vielen in de prijzen: Katrien Van Landeghem (student van het Renard Centre for Marine Geology van de Universiteit Gent, gedoctoreerd aan de University of Dublin en nu werkzaam in de University of Liverpool) ging in april 2012 mee met de Celtic Voyager naar de Ierse Zee. Begin juni 2012 was er een internationaal team aanwezig op de Belgica, geleid door de Universität Fribourg (Zwitserland) naar de Porcupine Seabight (Ierland). David Van Rooij (Renard Centre for Marine Geology - Universiteit Gent) gaat begin augustus 2012 mee met de Ramon Margalef naar de Alboraanse Zee. Kelle Moreau van het Instituut voor landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) werd een campagne met RV Bilim beloofd naar de Zwarte Zee. Helaas is deze moeten afgelast worden. Voor meer informatie over deze en andere winnende projecten, zie de Eurofleets-website:

Link: <http://www.eurofleets.eu/np4/226.html>

[\[top\]](#)

4.3. Afstervende mangrovenbladeren te benutten in ecologische garnalenweek?

In hun zoektocht naar milieuvriendelijke alternatieven voor vismeel in de aquacultuur van tropische garnalen, onderzochten wetenschappers van de Universiteit Gent, samen met hun Keniaanse collega's van het Kenya Marine and Fisheries Research Institute in Mombasa, in hoeverre afgevalen mangrovebladeren als natuurlijk voedsel kunnen benut worden.

Na 3 tot 4 weken krioelt het op de afgestorven mangrovenblaadjes van de microalgen en bacteriën. Deze zogenaamde biofilm kan op dat moment in het afstervingsproces de meeste essentiële vetzuren leveren die garnalenlarven nodig

hebben. Iets wat een aantal weken later al heel wat minder het geval is. Onder natuurlijke omstandigheden blijken garnalenlarven zich vooral te voeden met de biofilm op zeegras, dat veelvuldig aanwezig is in de lagune. Toch denken de onderzoekers dat afstervende mangrovebladeren, mits een goede kennis van hun ouderdom, een waardevolle bijkomende voedselbron kunnen zijn voor de ecologische garnalenkweek in Kenia. Het volledige artikel is te downloaden via:

Link: <http://www.vliz.be/imis/imis.php?module=ref&refid=216399>

[top]

5.1. 'LifeWatch', een hoogtechnologisch vergrootglas op Europese en Vlaamse biodiversiteit

Wat de doorbraak van de meteorologie heeft betekend voor de dagelijkse opvolging van het weer, dat zal 'LifeWatch' straks doen voor het leven op land en in zee. Met revolutionaire technologieën en computersystemen, zal ook Vlaanderen meefietsen in dit Europese, hoogtechnologische toekomstverhaal en actief bijdragen aan het continu opvolgen van de toestand en de evolutie van de biodiversiteit, en de ecosysteemdiensten die deze levert aan de Europese samenleving.

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) coördineert samen met het Instituut voor Natuur en Bos Onderzoek (INBO) de Vlaamse bijdrage aan 'LifeWatch'. Het project vangt aan in 2012. De constructiefase duurt vijf jaar, de operationele fase minstens 20 jaar. Reeds in 2013 zal het systeem deels operationeel worden gemaakt.

Drie onderdelen staan daarbij centraal: (1) de koppeling en integratie van bestaande gegevensbanken; hierbij zullen historische, bestaande databanken aan de LifeWatch infrastructuur worden gekoppeld en zullen 'oude gegevens' actief worden opgespoord en gedigitaliseerd; (2) de uitbouw van een regionaal marien, zoetwater- en terrestrisch observatorium met sensornetwerken en semi-automatische monitoringsystemen die samen de realtime gegevens zullen genereren; (3) een wezenlijke bijdrage tot de centrale verwerking van de Europese gegevens, o.a. door het operationeel draaien van computermodellen, en het aanleveren van soortendatabanken die voor de integratie van de gegevensstromen essentieel zijn.

Link: http://www.vliz.be/pers/2012.05.08_LifeWatchEuropeseVlaamseDiversiteit.php

[top]

6.1. Werkingsmechanisme, concentraties en effecten van tributyltin in grijze garnaal Crangon crangon

Yves Verhaegen, medewerker van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek in Oostende, heeft in zijn pas verdedigde doctoraat (19 juni 2012) sterke aanwijzingen geleverd dat de langdurige terugval en recent herstel van de garnalenpopulatie een direct verband houdt met de toxische stof TBT (tributyltin) die lange tijd werd gebruikt als aangroeiwerend middel op scheepsrompen.

TBT blijkt de normale werking van een hormoonreceptor sterk te verstoren die van vitaal belang is voor de voortplanting en ontwikkeling van garnaal. Via blootstellingsproeven kon in het lab worden aangetoond dat zelfs bij microdoses TBT (zogenaamde subtoxische hoeveelheden) in het water de expressie van genen, die betrokken worden in de voortplanting en de pantserstructuur, aangetast werden. Yves Verhaegen werkte tijdens zijn doctoraatsonderzoek onder het promotorschap van Prof. dr. ir. Guy Smagghe van de Universiteit Gent en Dr. Kris Cooreman van het ILVO. De pdf van het doctoraat is beschikbaar via de

Link: <http://www.vliz.be/imis/imis.php?module=ref&refid=216360>

[top]

6.2. Koudwaterkoralen visueel en sedimentologisch gekarakteriseerd

Op 3 juli verdedigt Lies De Mol van het Renard Centre of Marine Geology van de UGent haar doctoraat "Visual and sedimentological characterisation of cold-water coral mounds: from a single coral up to a large mound" in de Academieraadzaal (Voldersstraat 9 - 9000 Gent).

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen voor 23 juni 2012 via lies.demol@ugent.be.

Link: http://www.vliz.be/docs/vlizine/13-06/Invitation_PhD_DeMol.pdf

[top]

7.1. Zeldzaam (zee)dier is geen souvenir

Met deze slogan wil de federale overheidsdienst volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu aandacht vragen voor de risico's die je zelf én de bedreigde diersoorten lopen als je je op vakantie bepaalde souvenirs laat aanpraten.

Het overkomt iedereen wel eens. Je bent op vakantie en in een toeristenstalletje liggen prachtige schelpen, bewerkt

koraal of een zeeschildpaddenbehuizing. De verkoper wil je overtuigen dat er na aankoop geen problemen te verwachten zijn bij de douane. Maar is dat wel zo?

Met concrete tips wil de FOD Leefmilieu je aan de hand van een folder beter wapenen bij het kiezen van een souvenir op vakantie. Wat mag en mag niet? Zo wil ze voorkomen dat je onbewust de handel in beschermde diersoorten steunt en je tevens vrijwaren van een inbeslagname, boete of zelfs gevangenisstraf.

Link: <http://www.health.belgium.be/eportal/AnimalsandPlants/Endangeredspecies/Opvakantie/Envacances/index.htm>

[\[top\]](#)

7.2. Minister van de Noordzee stelt nieuwe maatregelen voor

Op dinsdag 26 juni stelde Minister van de Noordzee Johan Vande Lanotte het 'Actieplan zeehond' voor in de InnovOcean site. Met het actieplan wordt gewerkt aan een offensief beleid voor meer biodiversiteit in de Noordzee.

Het plan gaat in 2013 van start met een experimentele fase die uitgevoerd zal worden in de offshore windmolenparken. Hierbij zullen kunstmatige riffen worden gecreëerd door (a) de plaatsing van betonnen holle modules; (b) grind en stenen te storten op een 3-tal locaties (elk 200x200 m); (c) betonnen blokken gericht aan te brengen; (d) de Europese oester te herintroduceren.

In een daaropvolgende fase zullen aan het zeeoppervlak platforms worden geïnstalleerd als rustplaats voor zeehonden. Na een experimentele fase van vijf jaar, waarin de evoluties en impact wetenschappelijk worden opgevolgd, wordt geëvalueerd hoe deze biodiversiteitsversterkende maatregelen verder kunnen worden uitgebouwd.

De zeehond vormt binnen dit actieplan een kwaliteitsmerk. De aanwezigheid van meer zeehonden is immers een indicatie van een rijker ecosysteem, dé doelstelling die voorop is gesteld.

Link: <http://www.samenaanhetwerk.be/actieplanzeehond>

[\[top\]](#)

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2012 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

www.vliz.be

Vlaams Instituut voor de Zee

Flanders Marine Institute

VLIZ – InnovOcean site

Wandelaarkaai 7

8400 Oostende

Tel. +32-(0)59-34 21 30

Fax +32-(0)59-34 21 31

<http://www.vliz.be>